

การวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5

Analysis of Budget Management in Health Region 5

พรทิพย์ ขอบงาม^{1*}

Porntip Chobngam^{1*}

กลุ่มงานอำนวยการ ภารกิจสนับสนุนการดำเนินงานเขตสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข¹
Administrative Division, Mission to Support the Operations of Health Region, Ratchaburi Provincial Public Health
Office, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ระหว่างปีงบประมาณ 2564 - 2566 โดยศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณ เก็บข้อมูลจากระบบ New GFMS Thai โดยใช้ตารางในการเก็บรวบรวมข้อมูล และย่อส่วนข้อมูลให้มีขนาดเล็กลงโดยการเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละ ใช้แผนภูมิเส้นแสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบแนวโน้มการเพิ่ม (ลด) ใช้แผนผังก้างปลา (Fishbone Diagram) วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่พบ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นข้อมูลรายงานสถานะการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากระบบ New GFMS Thai ของกลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ กองบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ กองบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (<http://finance.moph.go.th/finance/>) ในประเด็นการได้รับจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณและการเบิกงบประมาณเบิกแทนกัน การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ได้แก่ 1) การรับจัดสรรงบประมาณในแต่ละไตรมาส 2) แผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการ 3) แผนการประมาณการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของหน่วยบริการ 4) นโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 5) สถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายนอก ข้อเสนอแนะคือ ในส่วนของปัจจัยภายในที่สามารถควบคุมและบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพได้ ควรมีการติดตามเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงบประมาณและดำเนินงานเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: การวิเคราะห์, การบริหารจัดการงบประมาณ, เขตสุขภาพ

*Corresponding: E-mail; pungnalax@gmail.com

Abstract

This article aims to publish an analysis of budget management in service units within Health District 5 during the fiscal years 2021 - 2023 by studying relevant document information related to budget management. Collect data from the New GFMS Thai system using tables to compile the information and compress the data by comparing it as a percentage ratio. Use line charts to display data to compare trends of increase (decrease) and use a Fishbone Diagram to analyze the causes of the identified problems. The data used in this analysis is the annual budget expenditure status report from the New GFMS Thai system of the Budget Analysis Division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health, which is published on the website of the Financial Management Office, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health (<http://finance.moph.go.th/finance/>). The focus is on budget allocation, budget disbursement, mutual budget disbursement, and the retention of funds for budget carryover. The analytical study found that the key factors influencing budget expenditure of service units in Health District 5 include: 1) Budget allocation in each quarter, 2) The expenditure plan of the service units, 3) The budget estimates for various expenses of the service units, 4) Policies of the Ministry of Public Health and other relevant agencies, and 5) External situations and environmental conditions. The recommendation is that, in terms of internal factors that can be controlled and managed efficiently, there should be close monitoring and expedited budget disbursement to align with the established plan. This will result in more effective budget management and execution of budget disbursements by service units in Health District 5.

Keywords: Analysis, Budget Management, Health Region

บทนำ

ตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีเมื่อสำนักงานงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการแล้วได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณประจำปีเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยมีการประชุมชี้แจงการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้ส่วนราชการรับทราบมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเพื่อให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม สำนักงานงบประมาณ จึงกำหนดแนวทางการดำเนินการตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี ในการเบิกจ่ายรายปี และรายไตรมาส เพื่อให้การใช้จ่ายภาครัฐเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ซึ่งการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564-2566 ของหน่วยงานในเขตสุขภาพที่ 5 แต่ละไตรมาส ยังมีการเบิกจ่ายงบประมาณต่ำกว่าเป้าหมายการเบิกจ่ายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้เขียน ในฐานะผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำรายงานและการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของ

เขตสุขภาพที่ 5 จึงสนใจศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5 ทั้งด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ แนวทางการเร่งรัดการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้ได้ตามเป้าหมายการเบิกจ่ายประจำปี และแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบประมาณของหน่วยบริการต่างๆ ในเขตสุขภาพที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ไปวิเคราะห์และนำไปเป็นแนวทางการศึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่ตั้งไว้

บทวิเคราะห์แนวโน้มงบประมาณย้อนหลัง 3 ปีงบประมาณ (2564-2566)

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เป็นข้อมูลรายงานสถานะการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2564-2566 จากระบบ New GFMS ของกลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ กองบริหารการคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของเขตสุขภาพที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี โดยแบ่งการวิเคราะห์ เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. วิเคราะห์งบประมาณด้านการจัดสรรงบประมาณ

การรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 ของเขตสุขภาพที่ 5 ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายในภาพรวมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้รับงบประมาณจำนวน 1,810,953,085.03 บาท และในปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับงบประมาณ จำนวน 2,149,900,062.85 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2564 จำนวน 338,946,977.82 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.72 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรปีงบประมาณ พ.ศ.2564 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับงบประมาณ จำนวน 1,610,006,698.61 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ.2565 จำนวน 539,893,364.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.11 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ซึ่งมีรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5 ดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 งบประมาณด้านการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2566

งบรายจ่าย	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	ผลต่าง/ร้อยละ		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ผลต่าง/ร้อยละ	
			การเพิ่ม (+) / ลด (-)			การเพิ่ม (+) / ลด (-)	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
งบดำเนินงาน	858,035,465.00	750,372,699.48	(107,662,765.52)	(12.55)	756,173,397.07	5,800,697.59	0.77
งบอุดหนุน	31,888,044.70	18,835,246.42	(13,052,798.28)	(40.93)	28,929,812.60	10,094,566.18	53.59
งบรายจ่ายอื่น	723,696.00	6,386,136.30	5,662,440.30	782.43	251,605.31	(6,134,530.99)	(96.06)
รวมงบรายจ่ายประจำ	890,647,205.70	775,594,082.20	(115,053,123.50)	(12.92)	785,354,814.98	9,760,732.78	1.26
งบลงทุน	920,305,879.33	1,374,305,980.65	454,000,101.32	49.33	824,651,883.63	(549,654,097.02)	(40.00)
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	1,810,953,085.03	2,149,900,062.85	338,946,977.82	18.72	1,610,006,698.61	(539,893,364.24)	(25.11)

โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564–2566 งบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบด้วย งบดำเนินงาน งบอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น และงบลงทุน ซึ่งเขตสุขภาพที่ 5 ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2564 ในอัตราส่วนงบรายจ่าย คือ 47.38 : 1.76 : 0.04 : 50.82 ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2565 ในอัตราส่วนงบรายจ่าย คือ 34.90 : 0.88 : 0.30 : 63.92 ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2566 ในอัตราส่วนงบรายจ่าย คือ 46.97 : 1.80 : 0.02 : 51.22 และเมื่อวิเคราะห์เพื่อเปรียบตามงบรายจ่าย มีรายละเอียดดังนี้

1. งบดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้รับการจัดสรรงบดำเนินงาน จำนวน 858,035,465.00 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรงบดำเนินงานลดลง จำนวน 107,662,765.52 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.55 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับจัดสรรงบดำเนินงานเพิ่มขึ้น จำนวน 5,800,697.59 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.77

2. งบอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท และโครงการตามพระราชดำริ เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายศูนย์การเรียนการสอนสำหรับเด็กป่วยและเด็กด้อยโอกาสในโรงพยาบาลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างยั่งยืน โครงการหลวงและโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โครงการควบคุมโรคหนองพยาธิตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้รับการจัดสรรงบอุดหนุน จำนวน 31,888,044.70 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรงบอุดหนุนลดลง จำนวน 13,052,798.28 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.93 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับจัดสรรงบอุดหนุนเพิ่มขึ้น จำนวน 10,094,566.18 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.59

3. งบรายจ่ายอื่น เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ เช่น โครงการควบคุมตัวยาเคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย กิจกรรมคัดกรองเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เป็นต้น ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้รับการจัดสรรงบรายจ่ายอื่น จำนวน 723,696.00 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรงบรายจ่ายอื่นเพิ่มขึ้น จำนวน 5,662,440.30 บาท คิดเป็นร้อยละ 782.43 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับจัดสรรงบรายจ่ายอื่นลดลง จำนวน 6,134,530.99 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.06

4. งบลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดหาครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้รับการจัดสรรงบลงทุน จำนวน 920,305,879.33 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรงบลงทุนเพิ่มขึ้น จำนวน 454,000,101.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.33 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับจัดสรรงบลงทุนลดลง จำนวน 549,654,097.02 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2. วิเคราะห์งบประมาณด้านการเบิกจ่ายงบประมาณและงบประมาณเบิกจ่ายแทนกัน

ในช่วงระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมา หน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ได้รับการจัดสรรงบประมาณงบรายจ่ายประจำ (งบดำเนินงาน งบอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น) และงบลงทุน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,570,859,846.49 บาท มีผลการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 5,503,147,165.69 บาท และมีการกันเงินไว้เบิกเหลือในปี 60,131,400.00 บาท ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 งบประมาณด้านการเบิกจ่ายงบประมาณและงบประมาณเบิกจ่ายแทนกัน

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 -2566											
รายการ	งบประมาณที่ได้รับ	การสำรองเงิน/กัณเงิน		ผูกพัน PO		เบิกจ่าย		รวมผูกพัน Poและเบิกจ่าย		คงเหลือ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งบรายจ่ายประจำ (งบดำเนินงาน งบอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น)	2,451,596,102.88	-	-	571,378.20	0.02	2,443,528,918.88	99.67	2,444,100,297.08	99.69	7,495,805.80	0.31
งบลงทุน	3,119,263,743.61	60,131,400.00	1.93	802,992,706.13	25.74	2,256,054,162.48	72.33	3,059,046,868.61	98.07	85,475.00	0.00
รวม	5,570,859,846.49	60,131,400.00	1.08	803,564,084.33	14.42	4,699,583,081.36	84.36	5,503,147,165.69	98.78	7,581,280.80	0.14

โดยในจำนวนนี้ แบ่งออกเป็นแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 1,810,953,085.03 บาท ใช้จ่าย งบประมาณทั้งสิ้น 1,803,229,945.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.57 และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 2,280,500.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.13

- ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 2,149,900,062.85 บาท ใช้จ่ายงบประมาณทั้งสิ้น 2,138,908,315.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.49 และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 10,331,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.48

- ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 1,610,006,698.61 บาท ใช้จ่าย งบประมาณทั้งสิ้น 1,561,008,904.39 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.96 และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 47,519,900.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.95

ตอนที่ 3. วิเคราะห์งบประมาณด้านการกัณเงินและการขยายการกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 ของเขตสุขภาพที่ 5 มีการกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี ในส่วนของงบลงทุน โดยได้รับจัดสรรงบประมาณรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,119,263,743.61 บาท และมีการกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 60,131,400.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.93 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยในจำนวนนี้ แบ่งออกเป็นแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 920,305,879.33 บาท และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 2,280,500.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.25

- ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 1,374,305,980.65 บาท และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 10,331,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.75

- ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับจัดสรรเป็นจำนวน 824,651,883.63 บาท และกัณเงินไว้เบิกเหลือมปี 47,519,900.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.76

ดังรายละเอียดที่ปรากฏดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละการกันเงินไว้เบิกต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ 2564 - 2566

งบลงทุนปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 ของเขตสุขภาพที่ 5 มีการกันเงินไว้เบิกเหลือเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 กันเงินไว้เบิกเหลือปี จำนวน 10,331,000.00 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2564 จำนวน 8,050,500.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 353.01 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 กันเงินไว้เบิกเหลือปี จำนวน 47,519,900.00 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ.2565 จำนวน 37,188,900.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 359.97

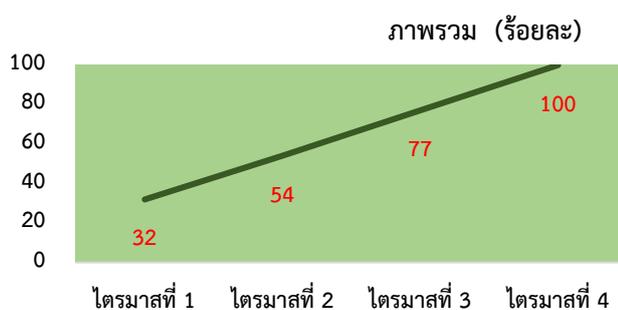
ตอนที่ 4. วิเคราะห์งบประมาณด้านการติดตามการใช้งบประมาณ

เขตสุขภาพที่ 5 โดยสำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 มีการติดตามงบประมาณ ดังนี้

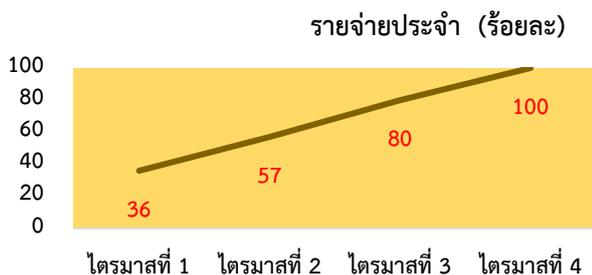
4.1 เสนอรายงานการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีเป็นรายเดือนในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารเขตสุขภาพที่ 5 โดยใช้ข้อมูลจากระบบ GFMS ประกอบกับการให้หน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 รายงานผลการเบิกจ่าย ทุกวันที่ 15 และวันที่ 30 ของทุกเดือน เพื่อใช้ในการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ให้เป็นไปตามเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ดังนี้

1) เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละไตรมาส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

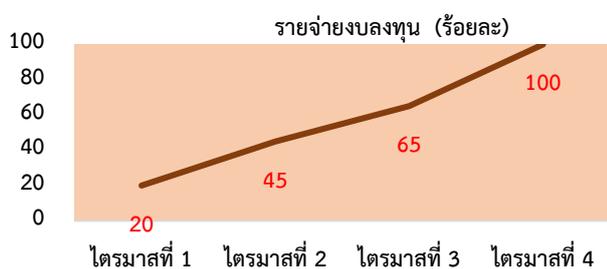
แผนภูมิที่ 2 ร้อยละเป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละไตรมาส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละเป้าหมายการใช้จ่ายรายจ่ายประจำแต่ละไตรมาสประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละเป้าหมายการใช้จ่ายรายจ่ายงบลงทุนแต่ละไตรมาสประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

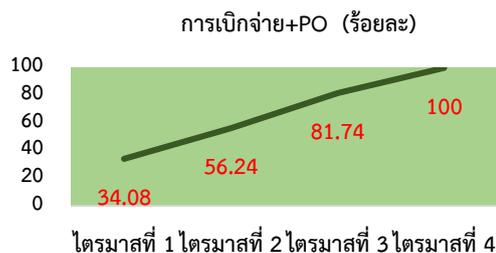
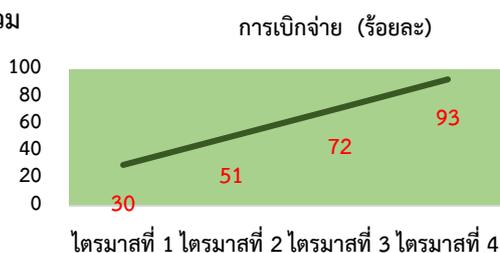

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 534 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563

2) เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

แผนภูมิที่ 5 - 6 ร้อยละเป้าหมายการเบิกจ่ายและการเบิกจ่ายบวกหนี้ผูกพันในภาพรวมแต่ละไตรมาสประจำปีงบประมาณ 2565

ภาพรวม

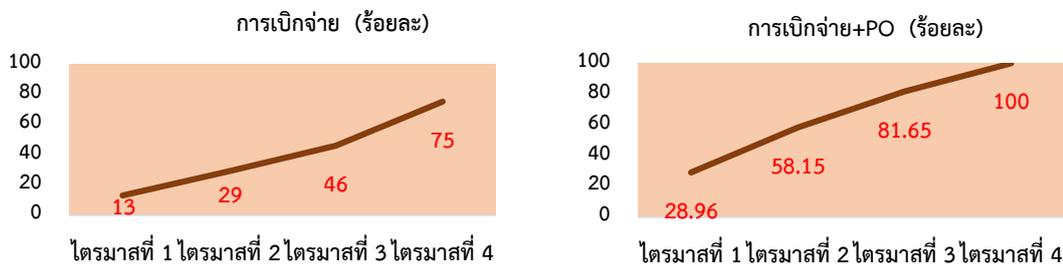
แผนภูมิที่ 7 - 8 ร้อยละเป้าหมายการเบิกจ่ายประจำและรายจ่ายประจำบวกหนี้ผูกพันแต่ละไตรมาส ปีงบประมาณ 2565

รายจ่ายประจำ

แผนภูมิที่ 9 -10 ร้อยละเป้าหมายการเบิกงบลงทุนและงบลงทุนบวกหนี้ผู้พันแต่ละไตรมาส ปีงบประมาณ 2565

รายจ่ายงบลงทุน

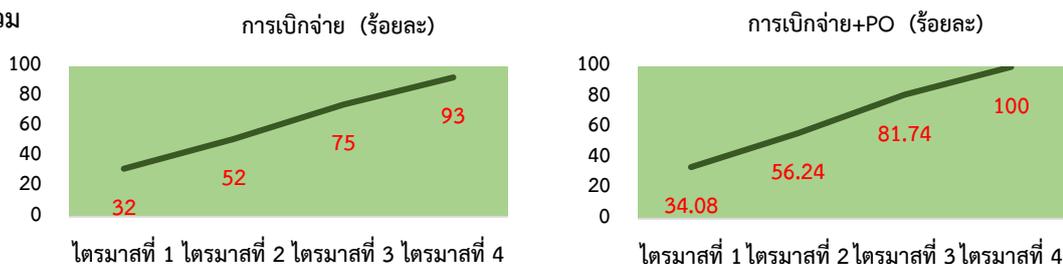

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 3476 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2564

3) เป้าหมายการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

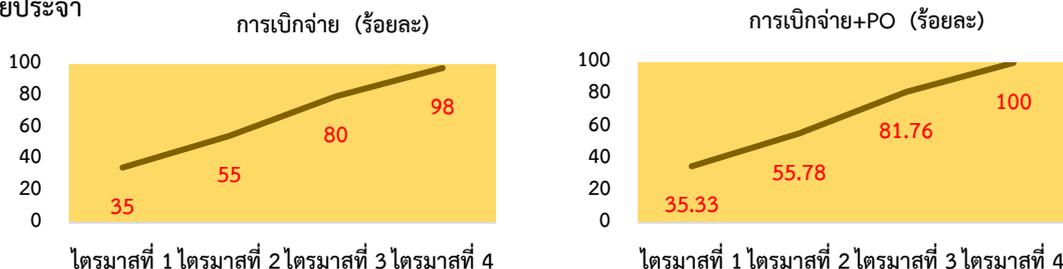
แผนภูมิที่ 11-12 ร้อยละเป้าหมายการเบิกจ่ายและการเบิกจ่ายบวกหนี้ผูกพันในภาพรวมแต่ละไตรมาส ประจำปีงบประมาณ 2566

ภาพรวม

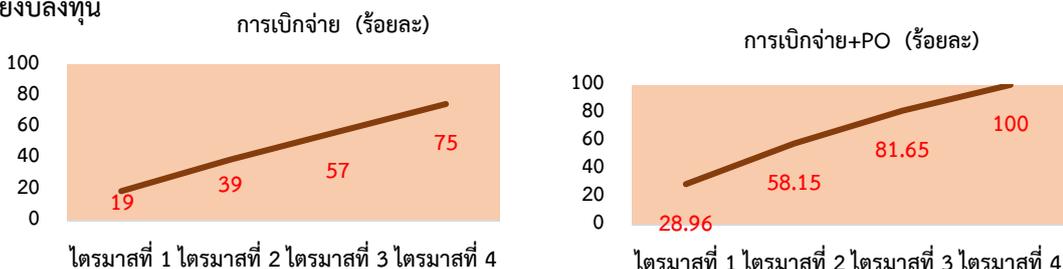
แผนภูมิที่ 13-14 ร้อยละเป้าหมายการเบิกจ่ายประจำและรายจ่ายประจำบวกหนี้ผูกพันแต่ละไตรมาส ปีงบประมาณ 2566

รายจ่ายประจำ

แผนภูมิที่ 15-16 ร้อยละเป้าหมายการเบิกงบลงทุนและงบลงทุนบวกหนี้ผู้พันแต่ละไตรมาส ปีงบประมาณ 2566

รายจ่ายงบลงทุน

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 427 ลงวันที่ 28 กันยายน 2565

4.2 การกำหนดนโยบายการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นปีงบประมาณ

- ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนสิงหาคม 2564
- ปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนสิงหาคม 2565
- ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนสิงหาคม 2566

4.3 การควบคุมงบประมาณและการเบิกจ่ายในโปรแกรม Excel ตรวจสอบกับระบบ New GFMS เป็นรายหน่วยบริการ ผลผลิต กิจกรรม และงบรายจ่าย

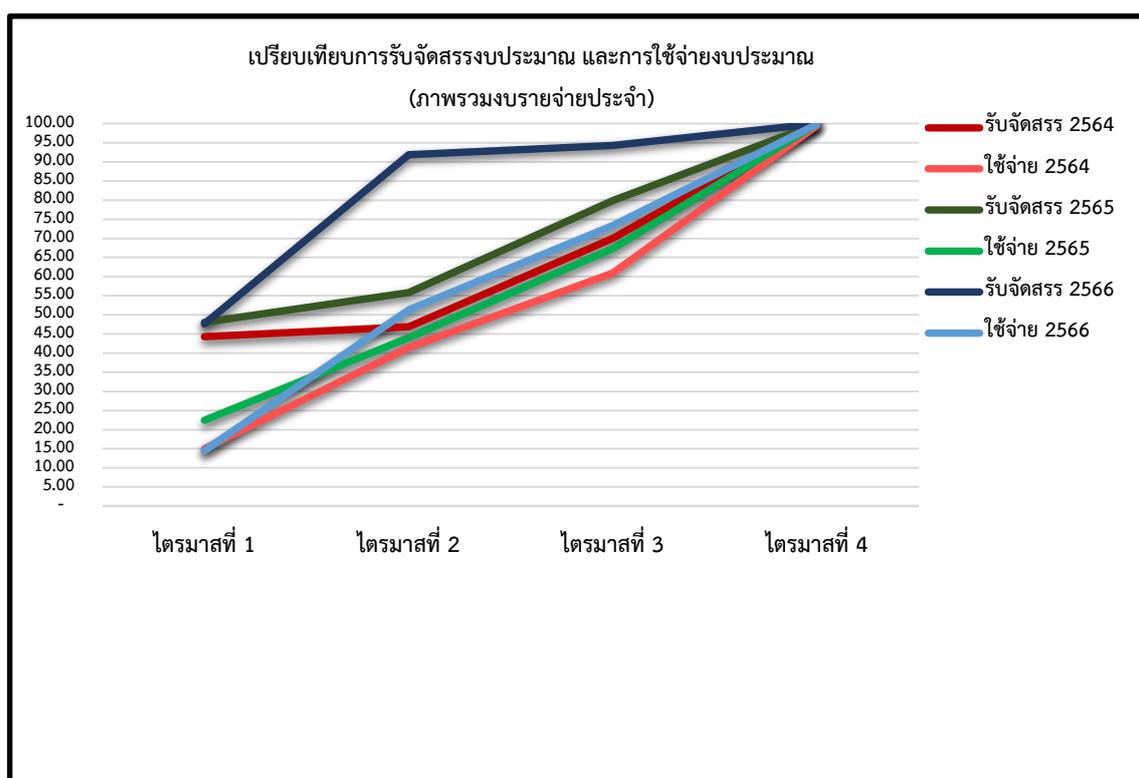
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2564-2566 ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ปรากฏดังตารางที่ 3 - 5 และแผนภูมิที่ 17 - 19

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับกับการใช้จ่ายแต่ละไตรมาส ระหว่างปีงบประมาณ 2564 -2566

ปีงบประมาณ	รายการ	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564	รับจัดสรรงบประมาณ	44.32	46.92	69.97	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	14.96	41.44	60.93	99.40
ปีงบประมาณ พ.ศ.2565	รับจัดสรรงบประมาณ	48.06	55.80	79.86	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	22.47	44.01	67.33	99.92
ปีงบประมาณ พ.ศ.2566	รับจัดสรรงบประมาณ	47.61	91.89	94.29	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	14.50	51.34	73.32	99.81

แผนภูมิที่ 17 เปรียบเทียบการรับจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณภาพรวมรายจ่ายประจำ ระหว่างปีงบประมาณ 2564 - 2566

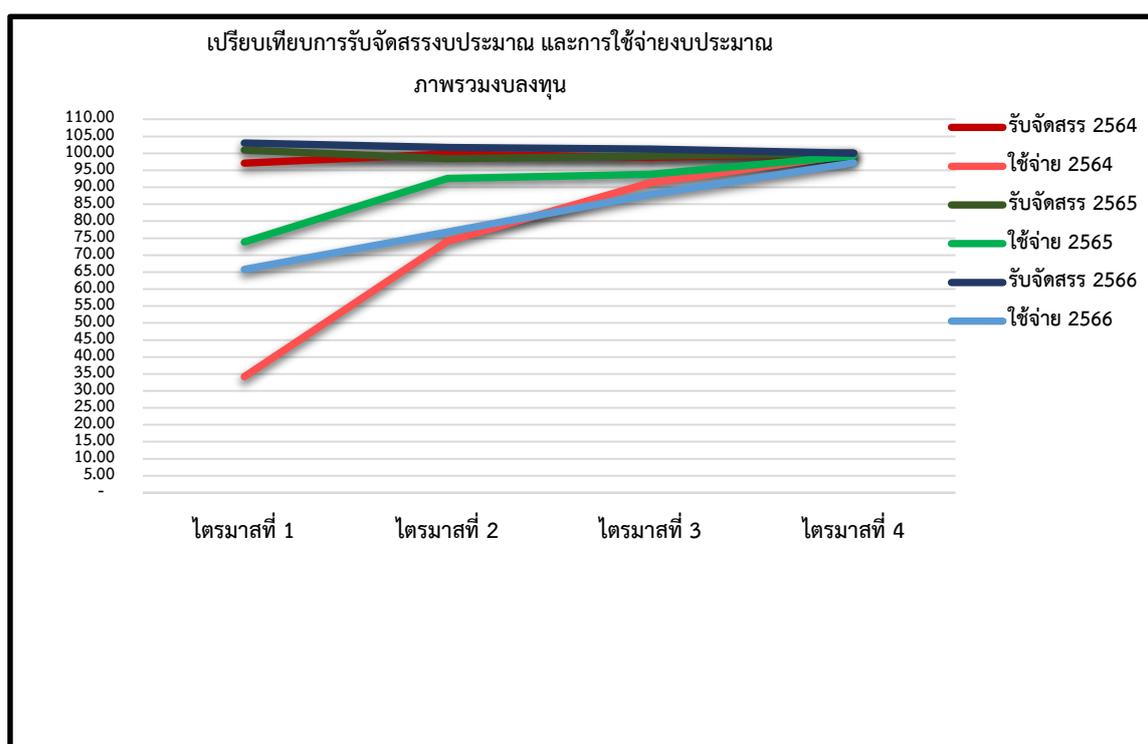

จากแผนภูมิที่ 17 พบว่าการรับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ได้รับจัดสรรในไตรมาสที่ 2 เพิ่มสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 1 เป็นจำนวนมาก ซึ่งแผนภูมิจะมีลักษณะแตกต่างจากปีงบประมาณ พ.ศ.2564 และปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ซึ่งจะได้รับการจัดสรรในไตรมาสที่ 4 เพิ่มสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 3 เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 และปีงบประมาณ พ.ศ.2565 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยบริการต่าง ๆ ในเขตสุขภาพที่ 5 ในช่วงปลายปีงบประมาณหรือไตรมาสที่ 4 มากกว่าในช่วงไตรมาสอื่น ๆ อาจส่งผลให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ทัน และเมื่อวิเคราะห์แผนภูมิเส้น เปรียบเทียบเส้นกราฟการรับการจัดสรรงบประมาณกับการใช้จ่ายงบประมาณและงบประมาณเบิกจ่ายแทนกัน จะพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 มีผลการใช้จ่ายงบประมาณในไตรมาสที่ 2 ถึงไตรมาสที่ 4 สูงกว่าการใช้จ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 และปีงบประมาณ พ.ศ.2565 จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยการได้รับการจัดสรรงบประมาณมีความสัมพันธ์ต่อการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณนั้น ๆ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับกับการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละไตรมาส ระหว่างปีงบประมาณ 2564 -2566

ปีงบประมาณ		ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ปีงบประมาณ พ.ศ.2564	รับจัดสรรงบประมาณ	97.13	99.87	98.80	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	34.22	74.06	91.35	99.74
ปีงบประมาณ พ.ศ.2565	รับจัดสรรงบประมาณ	100.97	98.41	99.22	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	73.88	92.59	93.82	99.25
ปีงบประมาณ พ.ศ.2566	รับจัดสรรงบประมาณ	103.02	101.72	101.26	100.00
	ใช้จ่ายงบประมาณ	65.78	76.80	87.86	94.24

แผนภูมิที่ 18 เปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับกับการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละไตรมาส ระหว่างปีงบประมาณ 2564 -2566

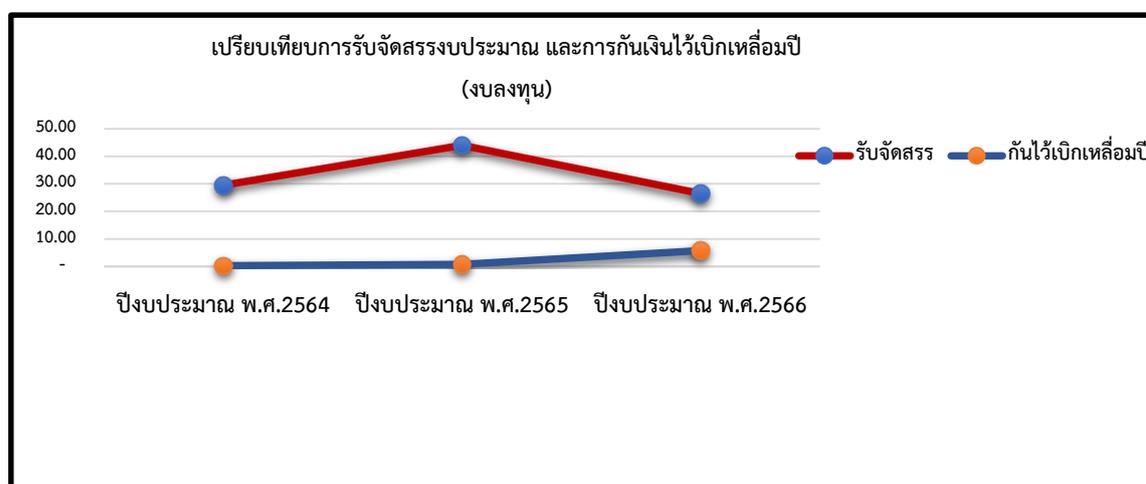

จากแผนภูมิที่ 18 เปรียบเทียบการรับจัดสรรงบประมาณงบลงทุน – เปรียบเทียบการใช้จ่ายงบประมาณงบลงทุน ข้างต้น จะพบว่า การได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2566 ได้รับจัดสรรงบประมาณทั้งจำนวนภายในไตรมาสที่ 1 และมีการส่งคืนงบประมาณเหลือจ่ายในไตรมาสต่าง ๆ การเบิกจ่ายงบลงทุนจะมีรายการครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ระบุไว้อย่างชัดเจนตามคำของงบประมาณฯ ข้างต้น หากการส่งคืนงบประมาณมิได้มาจากรายการที่ไม่สามารถจัดซื้อ จัดหาได้ การส่งคืนเงินเหลือจ่ายอาจจะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหน่วยงานในการบริหารงบประมาณได้อย่างประหยัดคุ้มค่า สามารถหาผู้ขายและผู้รับจ้างได้ต่ำกว่าราคาที่เป็นค่าขอฯ ข้างต้น

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับการกันเงินไว้เบิกเหลือมปีระหว่างปีงบประมาณ 2564-2566

รายการ	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565	ปีงบประมาณ 2566
รับจัดสรร	29.50	44.06	26.44
กันไว้เบิกเหลือมปี	0.25	0.75	5.76

แผนภูมิที่ 19 เปรียบเทียบงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับการกันเงินไว้เบิกเหลือมปีระหว่างปีงบประมาณ 2564-2566

จากแผนภูมิที่ 19 เปรียบเทียบการรับจัดสรรงบประมาณ และการกันเงินไว้เบิกเหลือมปี (งบลงทุน) พบว่า เส้นกราฟการได้รับจัดสรรปีงบประมาณ 2565 มีอัตราส่วนการได้รับจัดสรรสูงขึ้นจากปีงบประมาณ 2564 ซึ่งเส้นกราฟการกันเงินไว้เบิกเหลือมปี เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับเส้นกราฟการได้รับจัดสรร คือ ปีงบประมาณ 2565 มีอัตราส่วนการกันเงินไว้เบิกเหลือมปีสูงขึ้นจากปี 2564 แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีอัตราส่วนการได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยลงกว่าปีงบประมาณ 2564 และปีงบประมาณ 2565 แต่อัตราการกันเงินไว้เบิกเหลือมปีกลับสูงกว่าปีงบประมาณ 2564 และ 2565 ซึ่งจะต้องหาสาเหตุในเชิงลึก

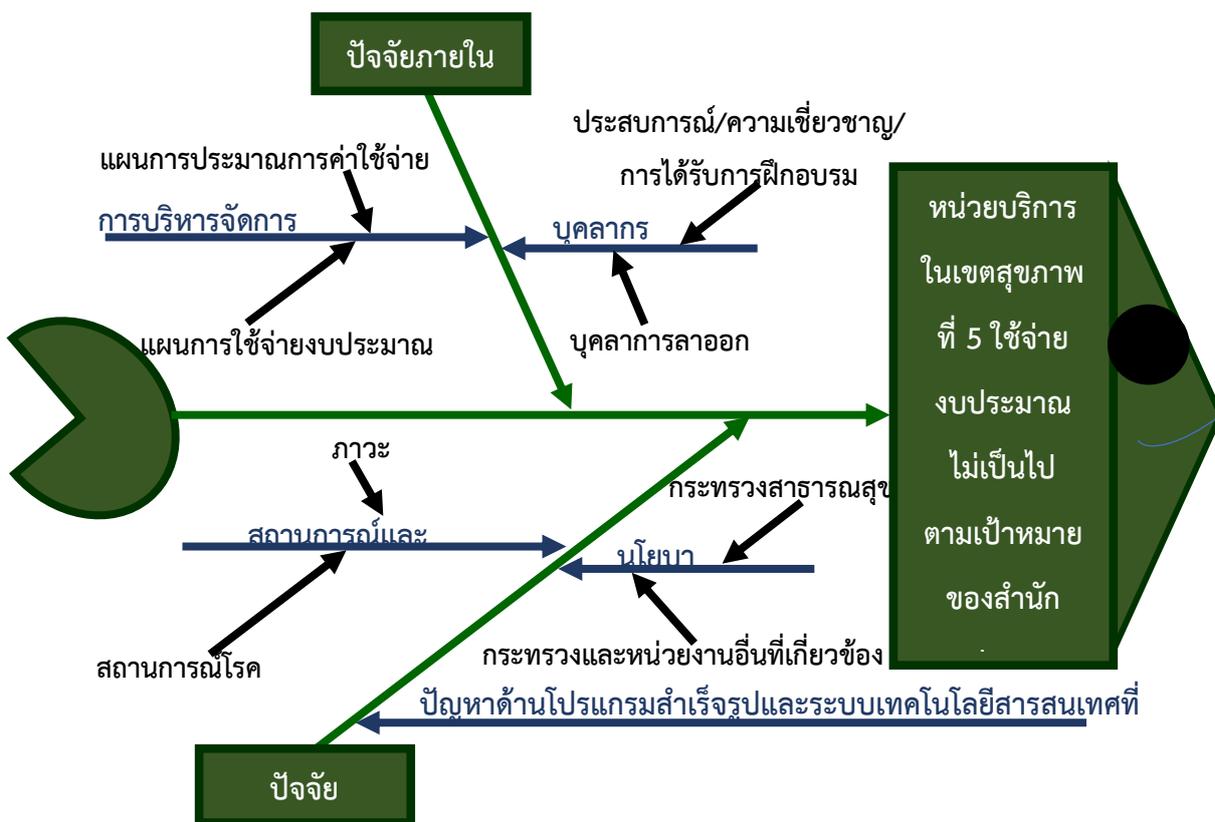
เพราะการกันเงินประมาณไว้เบิกเหลือมปีเป็นจำนวนมากอาจแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารสัญญาของหน่วยบริการนั้น ๆ ได้เช่นกัน

เมื่อพิจารณาข้อมูลตัวเลขจำนวนงบประมาณที่สามารถใช้จ่ายและมีงบประมาณคงเหลือในแต่ละปีงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2566 และสาเหตุที่ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ทันภายในปีงบประมาณนั้น ๆ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การได้รับการบริหารจัดการงบประมาณในแต่ละไตรมาส เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 และจากการศึกษายังพบว่า การวางแผนบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยบริการ(แผนการใช้จ่ายงบประมาณ) การประมาณการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของหน่วยบริการและนโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานการณ์ในแต่ละปีงบประมาณ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้สามารถสรุปได้ว่า นอกจากจากรับจัดสรรงบประมาณแล้วยังมีอีกหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ได้แก่

1. แผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5
2. แผนการประมาณการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5
3. นโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. สถานการณ์และสภาพแวดล้อมภายนอก

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 สามารถสรุป โดยใช้การวิเคราะห์ผังก้างปลา FISHBONE DIAGRAM (คาโอรุ อิชิภาวะ. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยแผนภูมิ ก้างปลา. จาก <https://www.jorportoday.com/fishbone-diagram/>) เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5 ให้เห็นปัญหา และสาเหตุของปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณของเขตสุขภาพที่ 5 สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5

จากการศึกษาวิเคราะห์การรับจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณและการเบิกงบประมาณเบิกแทนกัน การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2564-2566 โดยผังก้างปลา FISHBONE DIAGRAM พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการงบประมาณ ได้แก่

- 2.1. การวางแผนบริหารจัดการงบประมาณของหน่วยบริการ (แผนการใช้จ่ายงบประมาณ) ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการเบิกจ่ายในแต่ละไตรมาส
- 2.2. การดำเนินงานของหน่วยบริการไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
- 2.3. การประมาณการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของหน่วยบริการ สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง เช่น การประมาณการค่าตอบแทนต่างๆ การประมาณการค่าสาธารณูปโภคฯ
- 2.4. โปรแกรมสำเร็จรูปและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความซับซ้อน
- 2.5. บุคลากรขาดการฝึกอบรมจากต่อเนื่อง
- 2.6. การรับจัดสรรงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณล่าช้าจากต้นสังกัด การถูกปรับลดงบประมาณ การทยอยแบ่งจัดสรรงบประมาณให้เป็นงวด ๆ แต่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
- 2.7. นโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ นโยบายการสมทบเงินประกันสังคมของสำนักงานประกันสังคม
- 2.8. สถานการณ์ในแต่ละปีงบประมาณ เช่น ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ไม่สามารถจัดได้เต็มรูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าปัญหาอุปสรรคในข้อ 2.6-2.8 เป็นปัจจัยจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ อาจทำให้การบริหารแผนงานและงบประมาณไม่คล่องตัว แต่ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคในข้อ 2.1-2.5 เป็นปัจจัยภายในที่หน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 สามารถควบคุมและบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการเร่งรัดติดตามการเบิกจ่ายฯ ของ หน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 ติดตามแผน-ผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การบริหารงบประมาณและดำเนินงานเบิกจ่ายงบประมาณของ หน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 5 มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อ้างอิง

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, กองบริหารการคลัง, กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ. (2567). สืบค้นเมื่อ 10-

31 มีนาคม 2567, จาก <http://finance.moph.go.th/finance/>

คาโอริ อชิกาเว. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยแผนภูมิก้างปลา. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2567,

จาก <https://www.jorportoday.com/fishbone-diagram/>

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 534 ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 3476 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2564

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 427 ลงวันที่ 28 กันยายน 2565

